

POEZIJA

Marjan Strojjan *Poročilo o stanju*

Ženska usoda

Ogrlice proti steklini, ki jih je pletla
v svojem prvem življenju, hranijo
v Kairskem muzeju; dve z obesoma
Izide in Hora je vzhodna cerkev
po pomoti poslala kot svoj prispevek
četrtemu lateranskemu koncilu.
V Napoleonovem času so potem
odkrili velum iz Pergamona z identično
žensko figuro, dar Marka Antonija,
katalogiziran v Burheionu, kjer se je
tisoč osemsto let prej zaposlila, ko je
skromno uspela s svojo drugo zbirko.

S tega položaja je mogla opazovati
kariere svojih uspešnejših kolegov
in Zenodotovih naslednikov, katerih
drobne, učene pesmi je prepisovala
v mnoge tuje jezike, tudi v nekatere
povsem nerazumljive. Z njenim
življenjem in delom so zvezane
številne neprijetnosti; tako je že
kmalu več članov akademije izginilo,
zbolelo, izgubilo hišne ljubljence,
starše, življenje, navdih in podobno.

Njeno črno srce je počasi, a vztrajno prenikalo skozi zidove Museiona in bližnjih kraljevih palač, kot madež prekrilo gledališče in Serapej, se kot črn oblak zgostilo nad Pozejdonovim templjem, doseglo obalo Mareotisa in slednjič kot senca leglo čez mesto. Kleomenove bibliotečne stavbe so začele propadati, njen vpliv pa je rasel.

V hipu, ko so se z neko njeno pesmijo zastrupili in nevarno zboleli vsi kritiki, ki so jo brali, je bilo bogovom dovolj. Sklenili so, da se je znebijo, vendar se kot običajno niso mogli zediniti o načinu izvršitve dejanja. Nazadnje so uporabili svoje najmočnejše orožje, skrbno varovano taktično skrivnost, katere natančnost so demonstrirali samo v posebej izbranih primerih.

Ko je na slavnostni podelitvi neke nagrade v visokih petah in na prepihu stala v luži Kaliopine dvorane, jo je zadela strela. V krču predsmrtnega razsvetljenja je narekovala svojo zadnjo pesem, ki so jo po sklepu pisateljske komisije zaklenili na varno. Dostop do nje je imel samo vsakoletni generalni tajnik, vendar nobeden ni izkoristil strašne pravice, da bi jo prebral.

Poročilo o stanju

Stali smo pred stavbo, ki se ni razlikovala od prejšnje, na drugi strani. A ko smo vstopali vanjo, smo vedeli, da naših teles ni več. Gledana od doma, bi bila videti kot zavitek italijanskih špagetov, podaljšan čez Rimsko cesto.

Še več neprijetnih stvari: v istem hipu so nas spreletavale iste misli, na primer ali je naš položaj fizikalno dejstvo ali samo operacija v okolju čistega miselnega eksperimenta.

Ko smo vstopili v zgradbo, so časovne puščice kazale v vse smeri, vendar smo se z dvigalom odpeljali navzgor. Ustavilo se je pred praznim prostorom, kjer je bilo motno ogledalo z napisom *Muzej vzročnosti* in kamor očitno že dolgo ni bilo nikogar.

Izstopili smo na terasi, s katere pa ni bilo omembe vrednega razgleda. Nerazpoložen hišnik je pometal pod preprogo v naglici izgubljene spomine, a se začuda ni dotaknil naših. Pustil nam je naše bolne matere, naše negotove potomce, naša lastna nestabilna otroštva.

Ko nam je obrnil hrbet, smo na njem opazili napis: *Delaj se, kot da me ni*. Bili so še drugi znaki, recimo vonj po jodu na zapuščeni plaži in odmevi vrinjenih stavkov kot po nevihti, ter prepričanje, da smo v velikem mestu. A nihče ni ugibal, od kod prihajajo in ali niso le površna izmenjava idej. Dež.

Zavedali smo se svoje svobodne volje, a postavljeni smo bili pred zid: skušajte razložiti jabolku, ki pada v breg in katerega svobodna volja je, naj se v zraku obrne in se vrne na vejo, obseg tega pojma.

Kar nas je dokončno prepričalo,
je bil prizor v mednadstropju,
v katerem je Stvarnik, oblegan
od vseh strani in priveden pred
tribunal (ki je bil, tehnično vzeto,
Inkvizicija), odsotno ponavljal
eppur si muove. In odkar se
je človek skoraj o vsaki stvari
prisiljen izražati v metaforah,
občutek, da smo mavrica z dveh,
v času zapognjenih rečnih bregov.

Spomnim se Hopkinsa

V ambulanti stoji Drevo zdravja.
Veje bogato raščene krošnje
krasijo različni napisi kot Sreča,
Ljubezen, Dobri odnosi med ljudmi,
Prijateljstvo itd. Vanje po deblu
navzgor vodijo vrste raznobarnih
utripajočih luči, ki se v krogih
kot na velikih božičnih drevesih
spet stekajo navzdol v mogočne
korenine z napisi: rekreacija, spanje,
sprostitvev in prehrana, opustitev
razvad, zdrava spolnost, higiena.
Gospod, pošlji koreninam dežja.